

# HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.  
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:  
**WALTHIER GYÖRGY**  
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

**Hirdetéseket**  
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

## Jézus szive

hónapjában vagyunk. A nap melegen tűz le a vetésekre, mintha vonzaná őket magához, közben a szem fejlődik, érik, hogy aztán lekonyuljon, s várja az aratást.

Ez a kép fejezi ki szemléltetően lelkünk viszonyát az isteni Szívhez. Amint a természetben a nap az élet, a fejlődés, az érés forrása, a lélek életében Jézus Szívéből fakad az élet, ez ad neki fejlődést és érleli meg az itélet aratására, hogy begyűjtessék as Ur csüvébe.

Télen, mikor földünk eltávolodik a naptól, hogy borulnak ránk a rövid napok bágyadtságukkal, dermesztő ködösségükkel. Hogy alszik az élet, s hogy örülünk, ha a havat bevilágítja néha a kis napsugár, s eltölt egy kis reményével a derült napoknak.

Ez újra képe a léleknek, mely eltávolodott a lélek napjától: Jézus Szívétől, s a hitetlenség, vallásközömbösség, kételkedés hideg köde nehezdedt rá. Még szerencse, ha vágyódik újra az életfakasztó fényforrás után, s megtalálja azt a szent Szívben.

A napba nem nézhetünk bele, mert megvakít. Istenbe sem nézhetünk bele, mert még inkább elvakítana fényessége, mint Urunk színeváltozásánál az apostolok tapasztalták, s szent Pál átélte a damaskusi uton. Azért vett fel az isteni irgalom az emberi gyarlósággal számító alakot, mikor a szeretetnek olyan egyszerű, s mégis kifejező forrását: Szívét mutatja elénk, ahhoz vonz, annál ad életet, tökéletesedést.

Itt nem kell félnie a bűnösnek, hiszen az érte megnyitott Szívhez jön. Nincs nehézsége az érzelemnek, mert a szeretet mindent megmagyaráz, nincs akadály az akarat számára, mert a viszontszere tetre gyulladt szív mindenre kész, s nem is kíván tőle sokat az emberi gyarlóságot annyira ismerő kegyes és irgalmas Szív.

Az eucharisztikus kongresszus nagyszerű ünnepségein emelkedett katolikus öntudatunk, szent büszkeség töltött be a felett, hogy a világegyház képviselői közt hódoltunk a szentségi Krisztusnak. A léleknek azonban nem elég emelkednie, hanem élnie kell az Ur Jézusból. Ő mondja: „Én vagyok a szőlőtő, és a szőlővessző. Maradatok bennem és én bennetek maradok. Ha a szőlővessző nem marad a szőlőtőn, elszárad és tűzre vettetik.” Ezt a Krisztusból

való élest juttatja nekünk az isteni Szív. Ha közelebb jövünk Hozzá, bővebben, ha távolabb, gyéribben. Aki azonban elfordul tőle, maga zárta el magától az élet forrását, az isteni Szívnek szomorúságot, magának a legnagyobb kárt okozva.

Ne tartozzék senki közülünk ezek közé. A lelkek isteni napja sugárzik, gyújtani akar: „Tűzet jöttem bocsájtani a földre, mit akarok, mint hogy felgyulladjon” mondja, hát mi akarhatunk-e mást?...

FETZER JÓZSEF.

## Te Péter vagy ...

és erre a kösziklára fogom építeni Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta! — mondta az Úr Jézus Péternek.

Azóta közel kétezer év viharzott el Krisztus Egyháza fölött és a szikla még ma is rendületlenül áll. Századok viharai és eretnekségei ostromolták a sziklát. A római világuralom keményöklű császárai nem tudták darabokra zúzni, az eretnekségek nem tudták aláásni, a reformáció nem tudott rést ütni rajta, a szá-

badkőművesség pedig csúfos kudarcral vonult vissza az ostromtól, mert Krisztus szava örök, hogy: „a pokol kapui nem vesznek erőt rajta!”

Ennek a sziklának köszönjük mi magyarok is XI. Ince pápa személyében, hogy drága hazánkat 150 éves török uralom után ismét a magunkénak mondhattuk.

Minden magyar csak hálás szeretettel gondolhat erre a sziklára, amely a magyarságnak ezer éven keresztül védője és menedéke volt.

## Jézus Szive-hónap.

Amint májust a Szent Szűznek, úgy júniust Jézus Szívének ajánljuk fel.

Miért választotta ki épp júniust az Egyház a Szent Szív hónapjának?

Jelképes magyarzatát is lehetne adni. Június a rózsák hava, a rózsza pedig a szeretet jelképe. Jézus szive a szeretet forrása, a Jézus Szive tisztelőinek a szeretet a fő jellemvonása — azért övék a rózsák hava

De ne vegyük e jelképes magyarzatot, hanem mást.

Júniusba esik legtöbbszörre Úrnapja és azt követő nyolcadik nap péntek, a Jézus Szive-ünnep, mindig júniusba esik. Ezért ez ünnepnek egész hónapját Jézus szívének szenteljük.

Hogyan szenteljük júniust Jézus Szívének?

Elsősorban cselekedjük többet a szeretet gyakorlatait! A családban, az ismerősök közt, a szegényekkel szemben bőséges alkalmunk van rá!

Másodszor igyekezzünk e hónapban a szokottnál gyakrabban szent-

áldozáshoz járulni. Hiszen a gyakori áldozás a Jézus Szive tiszteletnek legfőbb megnyilvánulása.

Végül harmadszor terjesszük Jézus Szent Szívének tiszteletét. Beszéljünk rá másokat is a nagykilenced megkezdésére, családfelajánlásra, gyerekeiknek a Szívgyárdába beadására, „a Szív” ujság olvasására. Mindezekkel apostolai leszünk a Szent Szívnek s állni fog szóval is az ígért, hogy akkor nevünk beiratik Jézus Szentséges Szívébe.

## Ő elpusztult, de az Egyház él!

A franciaországi lapok 3-4 soros hírből tudtuk, hogy Párisban meghalt Costa Alfonz, egykori portugál miniszter.

Costa Alfonz egyik főszereplője volt annak a szabadkőműves forradalomnak, amelyik annakidején elűzte a portugál királyt és beleült a hatalomba. A forradalmi kormány-  
nak éveken keresztül ő volt a kultuszminisztere. Gyűlölte és üldözte a katolikus Egyházat.

Ma él és virágzik Portugáliában a katolikus Egyház. Az üldözés ideje alatt ereje csak megnőtt, hibáitól megtisztult és megerősödött.

Az egykor hatalmas Costa szegényen, elfeledve, nyomorultan halt meg. Egykori elvtársai, a francia szabadkőműves ujságok csak néhány sort böktek oda neki.

A történelem az mutatja, hogy az Egyház legtöbb üldözője így jár. Isten ugyan a másvilágon tesz igazságot, de néha észrevehetően éreteti hatalmát már e földön is. Akik bántották az Ő Egyházát, a legtöbb esetben még haláluk előtt, — leg alább részben, — megfizetnek vétkeikért.

## A magyar búzához.

Válj arannyá s ha jön az idő  
Borulj alázatosan rendre,  
S fess jóságos szép glóriát az  
Érted birkozó emberekre.

Fel ne szurd a leányok kéblét...  
Ugy pihenj meg ölükből, lágyan,  
Mint első csók után az asszony  
Férje vállán: pirongó lázban.

Simogasd meg derekukat,  
S csókold meg a kaszások térdét,  
Szárítsd fel a mogorva arcok  
Persenő, lárvás verejtékét.

Legyél jó! mert jaj, olyan nagyon  
Hajszásak ma a kenyér hajrák,  
Ezerszer lepi be könnyiszap  
Rajtad a szelid Krisztus arcát!

Ha csépelnek ne lehelj nagy port,  
Muzsikálj lágyan a garatban,  
Tanuljon a gyermek is tőled  
Dalolni egyre vidorában.

Bocsánatos bőséggel peregy,  
Hozzál mosolyt pihenést, békét,  
Add meg a küzködő szegénynek  
Százszor is megérdemelt bérét.

Minden szegényzsákok foltozz ma,  
Soványak, de élni akarnak,  
Láiod-e milyen szenvedők?... itt  
Eszteendők óta nem kacagtak!

Édesizű legyen a kalács  
Belőled, ha ünnepnapkor sütnék,  
S benned szenteljék meg az Istent  
Az éhezők, ha körül ülnek.

Drága vagy mert te vagy az élet,  
Imádkozik a rög, ha szórnak,  
Te irányítol minden embert  
Átközödő rossznak, vagy jónak.

Válj arannyá s ha jön az idő  
Legyél a vágyak koszorúja:  
Tisztogasd meg az ember szívet  
Magyar buza, szent magyar buza

Bartha András.

# K A T O L I K U S A K C I Ó

## Családfelajánlás Jézus Szívének

Az Üdvözítő ígérete, hogy megáldja azokat a családokat, melyekben Szívének képét felfüggesztik és tisztelik, gyönyörű ajtatosságnak lett a forrása. Az üdvözítő jószágos ígéretekben bízva, a családok Jézus Szentséges Szívének ajánlják fel magukat, hogy részesei legyenek azoknak az áldásoknak, amelyekkel az Üdvözítő Szívének tisztelőit elhalmozza.

Az emberiség bologságának a forrása a család. Ha a család buzgó, ha Isten szent törvényei szerint szentségi házasságban egyesülve alapítják meg és Krisztus szelleme uralkodik benne, akkor számíthatnak az üdvözítő által megígért békére és boldogságra.

Az újabb időben, 1914 óta gyönyörűen megindult a családfelajánlás mozgalma. XV. Benedek pápa 1916 január 14-én írta: „Óhajtjuk, hogy a keresztény családok ünnepegyesen Jézus isteni Szívének szenteljék magukat és apostoli áldásunkat adjuk mindazokra a családokra, akik ezáltal... isznak a társadalom fölötti uralma... gvallják.”

A családfelajánlás abban áll, hogy a család a pápa által jóváhagyott imával felajánlja magát Jézus Szentséges Szívének, elismeri isteni uralmát önmaga felett és megfogadja, hogy neki hűségesen szolgál, a világ szellemétől távol tartja magát és a házasság szent törvényének a meg tartásával ellene mond a modern tévedéseknek s kizárólag Krisztust ismeri el királyának.

A felajánlás a családi házbán szokott történni, a pap által megszentelt kép előtt; a család szentgyónással, szentáldozással készül rá. És a rokonok jelenlétében tartja meg az ünnepélyt.

Lehet azonban a családfelajánlást közösen is tartani. Ez oly módon történik, hogy Jézus Szive képet vagy szobrot elviszik a családok a templomba, ott szent beszéd után a pap megszenteli, közösen elmondják a felajánló imádságot és a templomi ünnepély után a családban elhelyezik a megszentelt képet, vagy szobrot és a család feje újra elmondja előtte otthon a felajánlóimát.

A családfelajánlás megtörténtét kis szelvényre feljegyzik és a Jézus Szive Szövetség központjába küldik, hogy beírják az aranykönyvbe.

## Gazdák! Aratók!

Péter és Pál apostolok ünnepén délelőtt 10 órakor „Veni Sancte” énekléssel ajánljuk fel aratási munkánkat a Szentlélek Istennek, hogy áldást és kegyelmet nyerve végezhessük azokat. — Jöjjetek el jó egészségben és gazdag eredménnyel mindnyájan!

## Templom-bucsuk

A gyomai katolikus magyarok június 26-án Jézus Szent Szive napját követő vasárnapon tartják szép templomuk bucsu-ünnepségét.

Korábbi évek szokása szerint Endrőről nagy bucsus körmenet indul Csernus Mihály apátplebános vezetésével a gyomai templom-bucsura.

Június 27-én Szent László magyar király emlékűnnepén a kondorostanyai katolikus hívek ünneplik templomuk vődőszentjének emlékét. A bucsus szentbeszédet Fetzter József pápai kamarás, esperes, az ünnepi szentmisét Csernus Mihály apátplebános végzi.

## Egyházi híradás

Jézus Szentséges Szívének ünnepét június 24-én tartja a világ négyszáz milliós katolikus serege.

Bár nem kötelező ünnep, mégis száz- és százezren, akiket életviszonyaik engednek, önkéntes szeretetből ünneppé avatják és hitvalló odaadással ünneplik az isteni Szeretet örök forrását: a Szent Szívet.

Az endrődi templomban e napon reggel 8 órakor ünnepélyes szentmisét mondunk szentbeszéddel.

Kérjük és felhívjuk az összes hitbuzgalmi egyesületeket, hogy e napon közös szentáldozást végezzenek a szent Szív imádságára és tiszteletére.

Az ünnep nyolcada alatt minden este fél 7 órakor litániát végzünk.

## Egyesületi hírek

Június 19-én d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, június 26-án d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, június 30-án d. u. fél 6 órakor a Jézus Szive Szövetség Leány-csoportjai, július 2-án d. u. fél 6 órakor a Jézus Szive Szövetség FÉRFILIGA szervezete, július 3-án, d. u. fél 4 órakor a Jézus Szive Szövetség Női-tábora tartja havi ajtatosságát a polgári iskolában.

## Külterületi szentmisék

Június 26-án a csejti-, július 10-én az öregkerti, július 17-én a polyákhalmi iskolákban mutatunk be szentmiséket.

## Endrődi népesedési adatok május 15—június 15-ig.

Kereszttség szentségében részesültek: Lipták Lajos napszámos, leánya Irén Terézia. Hornok Elek földmunkás, leánya Irén Eszter. Czikkely Antal földműves, leánya Klára Irén. Timár Károly földműves, leánya Magdolna Apollonia. Kajla István földműves, fia István. Timár Gergely földműves, leánya Gizella Veronika. Tóth Imre földmunkás, fia Imre József. Barják József Benedek földmunkás, leánya Magdolna Ilona.

Dinya Illés ács, leánya Magdolna. Papp János földműves, leánya Mária Magdolna. Tóth Mihály csizmadia, fia Mihály. Varju Imre cipész, leánya Erzsébet Anna. Timár Vince zenész, fia Adolf Gyula. Sóczó Vendel földműves, fia Vendel Vince. Frolyó Imre földműves, fia Imre Roik Imre cipész, leánya Anna Veronika. Sztahó Lajos földmunkás, fia Lajos János. Nagy Imre földmunkás, leánya Mária Terézia. Jambrik József földmunkás, leánya Jolán Erzsébet. Kalmár Imre földműves, fia Zoltán József. Iványi Sándor földműves, fiai Máté és Sándor. Gubucz Imre géplakatos, fiai Zoltán Imre és Tibor György. Kontra Imre földműves, leánya Jozefin Cecília. Timár Mátyás földműves fia László Sándor.

Házasságot kötöttek az Ur oltára előtt: Uhrin József földműves, rk. és Timár Mária Margit rk. Bukva Lajos földmunkás, rk. és Dinya Irma Irén rk. Timár István mészáros-hentes, rk. és Harnos Margit rk. Timár Imre földműves, rk. és Vaszkó Mária Timár Elek földműves, rk. és Timár Katalin Cecília rk. Hanyecz Imre szabó rk. és Timár Etelka Anna rk. Hajdu Ferenc kereskedő ref. és Hornok Mária rk. Knapcsek Bálint földműves, rk. és Szosznyák Etelka rk. Timár László Péter Pál földműves, rk. és Gubucz Irma Veronika rk. Fekécs József földműves rk. és Varga Eszter rk. Hegedüs Máté föleműves, rk. és Buza Ilona rk. Kertes Lajos szabósegéd, rk. és Hanyecz Eszter rk. Hanyecz Elek kőműves rk. és Szmola Mária rk. Darida Mihály rőfös és dívalátus, rk. Sóczó Eszter rk. Szabó Frigyes földműves, rk. és Kovács Etelka rk. Kondacs János szobafestő, ág. ev. és Pintér Mária Magdolna rk. Hornok József földműves rk. és Varju Olga rk.

Elhunytak az Urban: Hangya Pál 43 éves, önakasztás folytán bekövetkezett fulladás. Klinghammer II. díkó 6 hónapos, veleszületett szervi szívbaj. Vaszkó János 8 napos, veleszületett gyengeség. Kurilla János 59 éves, agyszélhűdés. Vaszkó Lajos 27 éves, tüdőgyulladás. Özv. Kótai Jánosné Rafael Rozália 63 éves, agyszélhűdés. Özv. Balázs Istvánné Gácsi Mária 77 éves, agykori gyengeség. Giricz János 77 éves, szerv, szívbaj. Pelyva György 91 éves, agykori gyengeség. Uhrin Vince 66 éves, szervi szívbaj. Kontra József 4 napos, veleszületett gyengeség. Véha Pál 17 éves, vesegennyesedés. Özv. Majoros Is vannée Timár Veronika 76 éves, szervi szívbaj. Rácz Vince 50 éves, tüdőgümőkór. Csuvar László 4 éves, gümös agyhártyalob. Uhrin Péterné Branyiczki Róza 31 éves, tüdőgümőkór. Cseregyecz Mária 13 hónapos, gümös agyhártyalob.

## Egy vértanú.

Egy Barcelonából elmenekült újságíró leírja, hogy szemtanúja volt, amikor a spanyolországi vörösök egy husz esztendősi ifjút megkötözve megkínálták.

A vörösök vezetője durva oroszországi kommunista katona volt. Ez az orosz kommunista azt kívánta az ifjutól, hogy kiáltson:

„Éljen Oroszország! Éljen a kommunizmus!”

A fiatalember torkaszakadtából kiáltotta helyette:

„Éljen Krisztus, a Király! Éljen Spanyolország!”

Ekkor odaérkezett egy másik orosz szovjetkatona is. Az előbbi parancsot adott társának és ez kivéve zsebéből kését, beleszúrta azt a fiatalember bal szemébe.

A szerencsétlen szörnyű fájdalommal ordított fel és rángatta köteleit, amelyekkel keze össze volt fűzve és testéhez kötve.

A kínzásban résztvevő spanyol vörösök lefogták és röhögve viccelték kinjait. Az egyik hatalmasat ütött a szájára, hogy elhalgasson. A szerencsétlen elcsendesült.

Következett a kínzás folytatása. Az orosz vöröskatona ismét azt követelte tőle, hogy kiáltson:

„Éljen Oroszország! Éljen a kommunizmus!”

A fiatalember erőt vett szörnyű fájdalmán, amelyet kiszúrt szemek okozott és amilyen erősen csak bírta, kiáltotta:

„Éljen Krisztus, a Király! Éljen Spanyolország!”

Az orosz még dühösebb lett és parancsot adott társának, hogy szurja ki a másik szemét.

Harmadszor is megismételték ugyanezt a jelenetet, de most mára felső ajkát vágták le. Utána az ifju ajultan rogyott össze. Élesztgették egy darabig, hogy tovább kinoxhaszák, de nem tért magához. Erre a két orosz rúgott egyet rajta bakancsával és odéb állott. A spanyolok egy darabig vártak, de az ifju aztán sem tért magához. Erre az egyik elővette revolverét és három golyót eresztett a fejébe.

Ime, ilyen események történnek ott, ahol a vörösök jutnak uralomra. De ne felejtse el senki, hogy a vörös világot a szociáldemokrácia készíti elő.

## Mi visz koldusbotra?

Vianney Szent János, a jószágos lelkű Ars-i plébános szokta volt mondani: „Két dolog adja az ember kezébe a koldusbotot: az egyik a vasárnapi munka, a másik az igazságtalanul szerzett vagyon.

Valóban, az élet számos példával igazolja e mondásnak helyességét. Ha megfigyeljük azokat, akik vasárnap és ünnepeken dolgoznak, úgy találjuk, hogy bizony csak ideig-óráig megy jól a sorsuk és rendszeren kűzködnek az étellel. A másik igazságot pedig a magyar közmondás is alátámasztja, mert azt hirdeti, hogy: „eből jött vagyonnak eből lesz vége.” Lopott, csaló és igazságtalanul összeharácsolt vagyonból csak ideig-óráig élvezheti az élet örömeit valaki, de a legtöbb mihamar lönkre megy.

# ISTEN ÉS AZ EMBER

Az olasz királyi pár látogatása kormányzónk és nemzetünk megbecsülését jelentette, s örömmámorba hozta csonka hazánk kesergő fiait.

Most azonban nem császár, nem hadvezér, hanem a királyok Királya, a világ mindenség Teremtő Ura — Megváltó Istene jött hozzánk látogatásba, vendégségbe.

Csoda-e hát, ha a magyarság nemcsak a régi daliás idők pazar külsőségével, hanem ezeréves ősi hitének odaadó imádatával hódolt Krisztus királynak, s megmutatta a világ minden tájékáról ide zarándokolt Krisztus követőknek, hogy a magyar népben fegyelmezett lelkeség, egekig lobogó Eszmény tisztelet és Szent István hitéhez törhetetlen hűség van.

Trianon magyarja husz éves rablás, megkötöttség és elesettség, „barátaiban” való keserű csalódások után átértette, hogy Az jött hozzá, aki népek és országok legfőbb intézője, aki nem engedi végleg diadal-maskodni az ármányt és hazugságot, aki meghallgat és segít mindenkin, egyesén és nemzeten, csak őszinte szívvel, becsületes hűséggel és megértő szeretettel közeledjenek hozzá.

Lelkünk egész hitével, gyermeki bizalommal, bűnbánó szeretettel ünnepeztük — az egész világ szemláltára — az ostya fehér fátyla alá rejtőző eucharisztikus Krisztust és százezrek imája olvadt össze azon kérdésben, hogy Ő legyen Vezérünk, nemzeti létünk világitó Csillaga és a boldogabb magyar jövő Hordozója, aki itélni fog eleveneken és holtakon e földi életben irgalma, s az örök boldogság kapujában igazságossága szerint.

Soha annyi ember nem járt Budapest utcáin. És csodálatos, mégsem volt tülekedés, láрма, bántó zaj és kiabálás. Érezte mindenki, még a másvallásúak is, hogy a főváros templommá változott — ott jár utcáin az Isten és e tudat komollyá, magabizálottá, emelkedett lelkületűvé avatva a kongresszus résztvevőit.

Hogy melyik volt legszebb eseménye a távolból elképzelhetetlenül csodálatos és tüneményes ünnepségnek, arról vitatkoznak, de eldönteni nem lehet. Egyesek azt mondják, hogy az a jelenet, amikor *Krisztus Király* dunai diadalutján a folyam sötét hullámaiktól visszatükrözött vilánygök tizezei úgy ragyogtak bele az éjszakába, mintha az égi csillagok milliói fürödni jöttek volna le a Dunába.

Mások a Gellérthegy csodálatos tűzijátékát emlegetik. Ötvenméter magas kereszt gyulladt ki bengáli rubin fényben a Citadella oldalán. Majd *ezüstfehérszínben* ragyogott a kereszt. De ugyanakkor — nagyszerű scenikai hatással — hatalmas *vércseppek* csepegték rajta végig jelezvén a diadalmas-, a küzdő és szenvedő egyház összetartozását.

Sokan a 140.000 magyar gyermek buzgó áldozását, a magyar jövő re-

ménységeinek Krisztushoz kapcsolódását, — többen a 160.000 férfi éjszakai szentségimádását, amikor a főhercegek és miniszterek mellett ott térdeltek hitvallóan a társadalom minden rétegének tömegei jelezvén a krisztusi demokrácia és testvériség összekötő erejét, vélik a kongresszus legfelelőbb emlékének.

Gyönyörű volt... Csodás volt... Szem nem tudott betelni a szépség soha nem képzelt fenségével...

Akik sajnálták az áldozatot, öröké bánhatják, mert ilyen szépet a földön még ember nem produkált soha!

De hogy ők is kapjanak valamit a kongresszus szellemi táplálékából, a kiválóbb szónokok beszédeit kivonatban közöljük lapunk következő soraiban.

A világ-kongresszus a pápai bulla felolvasásával kezdődött és nyílt meg. A pápai bulla magyar fordítása ekként hangzik:

**Kedvelt Fiunknak  
Pacelli Jenőnek**

a római szentegyház áldozár bibernoka, államtitkár és a római egyház kamerlengója

**XI. PIUS pápa**

**Kedvelt Fiunk! — Üdv és apostoli áldás.**

„A magyarok ismert hite és szeretettől lángoló buzgósága tündököl abban a nagy igyekezetben, amellyel a legközelebb megtartandó Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus előkészítésén immár egy éve dolgoznak. Az ország minden részéből híres fővárosuk példájára minden rendű és rangú polgárok szent vetélkedésben szentelték magukat a vallásos élet gyakorlatainak, hogy tiszta és isteni tüztől izzó lélekkel készítsék elő magukat az Eucharisztikus színek alatt rejtőző Istenbárány kivételes megdicsőítésére. Nagyon tetszett nekünk, hogy nemcsak szeretett Magyarország hiveihez, hanem a világ összes katolikusaihoz idejében felhívást intéztek, hogy imádságos szándékban egyesülve a keresztény hit nyilvános megvallásával és a szent szertartásokba való bekapcsolódással nyilvános engesztelést szolgál tassanak annyi istenkáromlásért és az Isten főltségét megtagadóknak, vagy azt akár nyíltan, akár rut alakoskodással támadóknak vétkeiért. Az isteni és emberi jogok oly nagyfokú összezavarása, a szerződések és szövetségek lejtőre siklása mellett, s a szomorú viszonyok között semmit sem ítélünk üdvösebbnek, mint ha az emberek elfordult tekintetét és tévelygő értelmét ráirányítják az igazán örök és változhatatlan dolgokra, s ha az égi Kenyérrel erő-

sított gyenge lelkek minden kezdetükben az örök törvények, az igazság és béke legbiztosabb alapjaihoz alkalmazkodhatnak. Ezért még az ilyen szándékoknak dicsérettel adózunk, a Kongresszus megszervezését, mely nagyszerű eredményeket ígér, úgy a kiválóságok részvétele, mint az előkészületek ténye folytán, lelkünk bensőséges érzésének különleges megnyilatkozásában óhajtuk részesíteni. Ezt a szándékunkat legmegfelelőbben olyan formában akartuk megvalósítani, hogy legátusi küldetésre választottunk ki Téged, kedvelt Fiunk, aki annyi buzgósággal és bölcsességgel osztod meg állandóan mindennapi imádságos gondjainkat és az egész Egyházzal szemben aggodó szeretetünket. Téged tehát, lelkünk hűséges és ékes szülő tolmácsát legátusként küldünk ki a Budapesti Eucharisztikus Kongresszusra, hogy ott saját személyünk képviselőként vezess a szent cselekményeket. A kitűzött tétel, melyről a legszentebb Oltárszentséggel kapcsolatban szó lesz az ülésen, igen alkalmasnak látszanak arra, hogy a legfőbb szentséghez fűződő szeretet kötelékével kiegészítse az egymástól széthúzó embereket és összehozza magukat a népeket is, melyek — nem is kis számban — ferde szemmel tekintve egymásra nem szünnek meg támadó és kegyetlen fegyverekkel rettenetes bajokat és borzasztó szerencsétlenségeket zudítani az egész emberi nemre, vagy napról napra nyíltabban fenyegetnek ilyenekkel. S igen időszerűen idézik fel a magyar nemzet történelmének első időszakát most 900 évvel Szent István, az első magyar király halála után. Maga Magyarország a tanuja annak, hogy sem az egyes emberek, sem az államok nem kaphatnak Istentől nagyobb ajándékot, mint ha az Ő jóságából elnyerik a katolikus hitet s azt állandóan megtartják. Szent István, a követésre méltó keresztény fejedelmet, joggal tartják a magyar nemzet legfőbb erősségének és világitó fáklyájának, aki az igaz vallás tiszteletével népét nemcsak az örök üdvösség elnyerésére nevelte, hanem kulturával és civilizációval is nemesítette. Minden más előny

és dicsőségen kívül ebből nőtt azon nem csekély számú emberek sora, akik hibátlan erkölcsi életük, tudományuk, irodalmi tevékenységük, művészetük és betöltött feladataik révén nemcsak maguk, de hazájuk dicsőségét is szolgálták. Ezeket az előnyöket, ezt az igazi dicsőséget szívből kívánva a Nekünk igen kedves magyar nemzetnek, s a világ többi népeinek, Neked Kedvelt Fiunk az égi megvilágítások bőségét kívánjuk Istentől, hogy üdvös és szerencsés eredményekre vezessen megbízatásod, melyet emel hivatali állásod magas méltósága és a római bitor nagyszerűsége. Ennek záloga és előhírnöke legyen az apostol Áldás, melyet túlaradó szeretettel adunk az Urban Neked, Kedvelt Fiunk, követségében kísérőidnek, a buzgó esztergomi érseknek, az Egyház többi bitorosainak és főpapjainak valamint Magyarország polgári hatóságainak és mindazoknak, akik valóságban, vagy lélekben jelen lesznek a Kongresszuson.

Kelt Castell Gandolfoban Róma mellett, 1938 május 12-én Szent Nereus és Achilleus ünnepén, pápaságunk 17. évében.

**XI. PIUS PÁPA**

Ezután Serédi Justinián hercegprímás és Hóman Bálint miniszter bejelentették megafonokon, hogy Pacelli bitoros-államtitkár, pápai legátus beszéde következik. A közönség lelkes tapsban tört ki. Tizezrek és tizezrek álltak fel és úgy ünnepezték a pápa követét, aki percekig nem tudott szóhoz jutni az ünnepléstől. Végre inkor nagynehezen elült az ünneplés és lelkesedés zaja, a legátus elkezdte beszédét, amelyet teljes egészében illt adunk.

— Dicsértessék a Jézus Krisztus! — Kedves magyar testvéreim! Őszintén örülök, hogy mindnyájunk között Atyjának üzenetét tolmácsolhatom önöknek. Örömmel jöttem szép hazájukba és kérem a jó Istent, áldja meg ezt az Eucharisztikus Kongresszust és mindnyájukat, akik azon résztvesznek. Isten áldása legyen velünk! Éljen a Eucharisztikus Kongresszus! Éljen Mária országa! Éljen Magyarország!

A bitoros legátus ezeket a szavakat magyar nyelven mondotta el és minden mondatát percéig tartó és szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps követett. Az állandóan megismétlődő ovációk miatt a bitoros legátus csak hosszas idő múlva folytathatta — francia nyelven — beszédét:

## A pápa követének hatalmas beszéde

A eucharisztikus világgyűlésnek Európába való vissztérése a fényesnevű világvárosok közül ebben az évben Magyarország fővárosa lett a szerencsés kiválasztott. Mindenki,

aki felfogja ennek a választásnak a gondviselészerű jelentőségét, tisztelettel és bizalommal hajlik meg a mai mozgalmas órákban történelem ama lapjainak ékes szülő tanúsága

előtt, amelyeket a magyar nép, a tragikus időben a keresztény Európának ez a védőbástyája önvérével irt be. Hősies és dicsőséges ez a történelem, amelyről Buda magasra törő vára, mintegy az újjáéledés, lelkesedés és testvéri összefogás himnuszát zengi. Itt tört meg a keresztény kultúrát védelmező magyar seregek vitézségén a hitetlenek támadó áradata s a büszke félhold itt hátrált meg, legyőzve a megváltó Krisztus keresztje előtt és *Krisztus anyja volt az, akinek örök időkre felajánlotta ezt az országot és népét az, aki elsőnek tette fejére Szent István koronáját.*

— Kedves testvéreim, nemcsak a régi hagyománytól átvett szertartás szerű gesztust teljesítek, hanem a szívem önkéntelen megmozdulását követem akkor, amikor mint a dicsőségesen uralkodó XI. Pius pápa legátusa meghatott lélekkel hajlok meg az előtt a szent szimbólum előtt, amelyet magának a kereszténységnek a központjából, II. Sylvester pápa kezéből kapott a magyar nemzet s amelyet annyi szeretettel és tiszteltetéssel övez. *Ennek az országnak, ennek a népnek, amelynek ezekben a gyönyörű napokban boldogok és szerencsések vagyunk vendégei lenni szől lelkem mélyéből jövő legszívélyesebb közöntésem!*

## A pápai legátus hálás üdvözlése

— Ugyanakkor, amikor ezt az országot és népet üdvözölöm, legőszintébb hálámot fejezem ki mindazoknak, akik ezt a Kongresszust támogatással, segítségükkel, jóindulatú együttműködésükkel, rokonszenvekkel elősegítették. Elsősorban a magyar királyság főméltóságú kormányzójának és az ő kimagasló és érdemekben gazdag hitvesének s a magyar királyi kormány tagjainak; a Szent Collégium főmagasságú tagjainak, akik ezeknek a napoknak az ünnepélyességét biboruk fényével megtisztelni és emelni méltóztattak, s legelső sorban Magyarország biboros hercegprimásának, aki a püspöki karral és buzgó papságával karöltve fáradhatatlan apostoli munkával készítette elő Magyarország katolikusainak lelkét a kegyelem eme napjaira. — S miközben tekintetemmel átölelem a híveknek ezt a megszámlálhatatlan tömegét, amely a világ mind a négy tájáról gyűlt ide, hogy szent és testvéri egyetértésben élje át ezeket az órákat, amelyeknek gyönyörűsége visszaidézi a Táborhegyi órák kimondhatatlan magasztosságát, meghatott üdvözlő szavaim áldással együtt tullepik a Hősök-terének határait és eljutnak minden országhoz és minden néphez, amely ennek a nagyszabású gyűlekezethez tagjai révén oly méltóképpen képviseltette magát itt a Duna partjain.

— Most a Szentséges Atya szándékaihoz hívem mindenki üdvéért küldöm az ég felé ezt a hő könyörgést: Adj a Isten, hogy ebből az oltárból, mely itt bemutatott és Jézus

Szentséges szívéből a szent vérral együtt fakadjon a kegyelem bőséges forrása, amelyből a földkerekség minden népe, mely szomjazza az igazságot és békét, merithessen s hogy nehéz és gyakran tragikus küzdelmeik közepette eljőjenek a Megváltó élő vizéhez, hogy abból természet-

## Az Eucharisztia a hit foglalata, a szentség pillére és a szeretet köteleke

— Ha a mai világot nézzük, a mai emberiséget, az egyháznak és társadalomnak mai helyzetét, akkor azt lehetne — emberileg szöve azt kellene — kérdeznünk, vajjon az ünnepek fénye megfelel-e, időszere a mostani viszonyok közt. Kétségtelen, hogy a felületes lelkek, akik nem veszik észre a nagyszerű látvány és ragyogó külsőségek, a lelkes tömegek az ünnepek pompája mögött ezen napoknak mélyéges lelki tartalmát, azok nem fogják megérteni az ünnepek igazi célját sem. Ez a gondviselés szerű és fontos cél: a résztvevők szívében és azok szívében, akik lélekben és imában kapcsolódnak az ünnepekhez — lángragyujtani a hősök lelkületét, hogy megmentse a mai világot, a mai emberiséget és megvédje az Egyházat és a keresztény kultúrát a hittagadás és a társadalmi forradalom vezetői ellen, szembehelyezvén velük, mint Magyarország a XVII. században, mint az Írás mondja: „acies ordinata“-t egy szilárd és elszánt arcvonalat, amelyet semminő erő nem tud áttörni és amelyet semminő csellegéssel nem lehet megkerülni.

— Tehát nem a mai idők súlyosága dacára, hanem éppen e súlyosság miatt hárul erre a Világkongresszusra az a szerep s az a küldetés, amelyet három pontban foglalok össze:

Abban a világban, ahol a hit el-lanyhult, büszke és megrendíthetetlen hitvallásban hirdetni a megváltás alapvető igazságait, amelyeket az Oltáriszentség misztériuma magában rejt, mint „a hit foglalata“.

„Abban a világban, amely magát az isteni törvény alól mindinkább kivonni törekszik, hirdetni a teljes és tudatos meghódolást az Oltáriszentség törvénye előtt, amely a hit és cselekvés összhangját követeli, mint a „szentség pillére“.

„Abban a világban, amelyet megingattak és egyensúlyából kizökkentett az egyenlenségre való uszítás, összefogni az összes jóakaratu embereket, a szeretet apostoli keresztahadjáratára, hogy elősegítsék az egyetértés, a társadalmi boldogulás és az áldozatosság munkáját, attól a testvéri szeretettől áthatva, amelyet az Oltáriszentség „a szeretet köteleke“ áraszt magából“.

— Mint alázatos hódolat a Szentháromság Egyesiten felsége előtt, ami hitvallásunk erről a térségről a mi megingathatatlan bizonyosságunknak ünnepélyes és mélyen átértett kifejezését küldi az ég felé. Büszke válasz az embermillióknak, akik meg-

föltölti erőit merésenek, amely nélkül minden emberi törekvés eredménytelen marad s hogy beteljesüljenek a husvétli szertartás misztikus szavai: „Vidi aquam egredientem a latere dextro et omnes ad quos pervenit, aqua ista salvi facti sunt.“

tagadják a hitet és a tiszteletet a teremtő mindenhatóság és az irgalmas megváltás misztériumától. Ez a mi hitvallásunk az egész földkerekség legtávolabbi pontjáiig visszhangoztatja őseinknek hitvallását, akik, épp úgy, mint mi, a keresztény szimbólumból merítettek erőt és lendületet, abban találták meg vigasztalásukat és boldogságukat itt e földön.

## A keresztény világ hitvallásának megújítása

— Velünk szemben sötétlik az istentelenek frontja, az antikrisztus fel-emelt öklét rázza az ég ellen és mindaz ellen, ami nekünk a legszentebb. Velünk szemben vonulnak fel azoknak sorai, akik a föld minden népével és minden egyes emberrel azt szeretnék elhítenni, hogy a jólét csak akkor találják meg, ha eltávolodnak Krisztus Evangéliumától s hogy a társadalmak és az egyének boldogsága és nagysága csak elenyedhet a kereszténykában. Velünk szemben hullámoz az alaklalan tömegek, akik bár személy szerint nem ellenségei Jézus Krisztusnak, de engedik magukat dobáltatni a közömbösség, könnyelműség és léhaság hullámaival vagy pedig a mindenkori áramlatok sodrával vitelve magukat, végül is öntudatlanul segítő társaivá lesznek a hitlenségnek és a Krisztus elleni harcnak. Velünk szemben állnak azok a fájdalmas, véres vagy vértelen stációk, amelyeket a mai zür-zavaros időkben Krisztus Egyháza Krisztussal együtt jár meg a keresztúton.

— És amíg lelki szemünkkel azt a gigászi drámát szemléljük és szívünk verése meggyorsul annak a párbajnak a látására, ahol megmérkőzik a „misterium gratiae“ és a „misterium iniquitatis“ — hitünk és az isteni kegyelem fuvalatától izzó szeretetünk ajkunkra adja a hitvallást, amely most már nem a nyugodt napok csendes zsolttára, hanem a küzdelem napjainak férfias himnusza.

— És vajjon egy ilyen hitvallás hol zendülhetne meg kifejezőbb erővel, mint ennek a testvéri gyűlekezethez a kebelében, ahol a Szentostya sugárkörében beteljesedik a zsolttárköltő jóvendölése: „Et adorabunt in conspectu eius universae familiae gentium“ (ps. 21, 28.)?

— Hol zenghetne nagyobb örömmel a hit és hála éneke, mint ennek a sokaságnak az összhangjában, ennek a sokaságnak, amely az összes népekből és nemzetekből gyűlt össze a körül a misztérium körül, amely csodálatos egységében foglalja

össze egész hitünk lényegét? Mert az Eucharisztia színében rejtőző, testé vált igében való hit, föltételezi a hitet az Atyában, aki őt küldötte s a hitet a Szentlélekben, az Atya és Fiu legnagyobb ajándékában, amelyet a szűkölködő emberiségnek adott, az Oltáriszentség misztériumában való hit? Ez nem más, mint a hit megváltásunk egész lényegében, megváltásunkban, amelyet a századok előkészítettek, amely beteljesedett Krisztus megtestesülésében, életében, szenvedésében és megdicsőülésében, folytatódott az Egyházban és az Egyház által, a hit az Istenember állandó jelenlétében, a kegyelmének végtelenségében: a hit kifürkészhetetlen misztériumában, a „sacramentum absconditum“-ban (Eph. 3, 9), abban a szent titokban, amelyen át a Szentháromság egy Isten mindenhatóságának, az isteni bölcseségnek segítségével Krisztus Urunk megváltó élete itt e földön, amely látszólag az ő mennybemenetele által lezárult, tovább folytatódik és folytatódni fog az idők végezetéig a maga szentségi valóságában.

— Az, aki értelmének és akaratának meghódolásával meghajlik ez előtt a misztérium előtt; elmondhatja magáról, hogy szerencsésen megjárta a keresztény hit összes állomásait, hogy óránézve az érzéki látszatok világa elvesztette könnyen szerzett, de csalóka tekintélyét.

— Az, aki egyszer átlépte a kegyelemtől vezérelve azt a küszöböt, amely hitünknek eme központj. misztériumához és legföltettebb kincséhez vezet, az aki, mint János apostol, fejét a Megváltó ölébe hajthatta és az ő isteni hangjával hallhatta a szentségek legédesebbikének értelmét és jelentőségét kinyilatkoztatni, aki megértette, hogy tulajdonképpen mit jelent az emmausi lakoma, ahol Krisztust a kenyér megtöréséről ismerték fel, az erősen fel van vertezve a hitlenség, az istenyűlölet, Krisztus megtagadásának a próbálkozásai ellen s az emberi gőg és előítéletek követelődzései ellen, amelyek körülveszik és megkörnyékezik s igyekeznek maguk tévedéseik és eltévelyedéseik hálójába csalogatni.

— Az, aki a Megváltónak az Oltáriszentségben való jelenlétében nem lát mást, mint láthatatlan folytatását az ő hajdani látható jelenlétének, az nem botránkozik többé meg azt látva, hogy az eucharisztikus Krisztussal ma úgy bannak, mint ahogy bántak valamikor az emberre lett Istenigével, földi életében. Az istálló szegénysége, a trónjáért reszkető zsarnoki Heródes elől való menekülés, a názareti elvonult élet, a Kafarnaum megvető közömbössége, a tanítványok meghátrálása, a getsemani kert magánya a Sanhedrin ítélete, a hóhérok kegyetlensége, a cinikus Heródes által ráadott nevetéses öltözet, az igazságszolgáltatás megtagadása megalkuvó Pilátus részéről, a hazug uszításról félrevezetett és felizgatott tömeg „feszítsd meg“ kiáltásai, a kereszt lábánál történt megalázkodások és szidalmazások, a megváltó küldetése és az evangélium hirdetésének kiforgatása s a földi hatalmasságok elleni lázításként való beállítás, a sikernek a hatóságok által való lepecsételése, a feltalálás tanúira rákényszerített hivatalos cáfolatok: mindez és még annyi más részlet, amely napjainkban

különbéle alakban megismétlődik, nem illeszthetik, sőt nem is lephetik meg azt, aki az Oltáriszentség gyógyó és tiszta forrásából merítette italát, akinek szeméről leesett a hályog, mint ahogy leesett az isteni szóra az emmausi tanítványok szeméről, amikor szemek felnyitak a kenyer megterekek.

— Az ilyen hívő számára mindez nem más, mint napról-napra újból és újból mind kifejezettebben megerősített beteljesedése az agg Simeon jóslatának, amikor anyja karjaiba tette vissza az isteni Gyermekeket „signum qui contradicetur“ (Luc. 2, 34.). Mert tudja, hogy ennek a jóslatnak tragikus árnyéka nemcsak Krisztus földi életére nehezedik rá, Betlehemtől a Golgotáig, hanem továbbra is Krisztus eucharisztikus életére, az utolsó vacsorától az idők végezetéig. Az ilyen hívő tudja tehát, hogy addig, amíg az isteni nagylelkűség meghagyja az ember számára azt a félelmetes előjogot, hogy választhat a jó és a rossz között, az engedelmes szabadsága és a lázadás között, a hit önkéntes hódolata és a hitetlenség gögje között, addig az oltáriszentségi Krisztus épp úgy a „signum, qui contradicetur“, fog maradni, mint volt Krisztus földi életében. Ez a keresztény szív szánára megpróbáltatást és szenvedést okozhat, de nem lehet akadályá hitének.

## Krisztus király lesz győztes továbbra is!

— Hol van ma Herodes és Pilátus, hol vannak Neró, Diocletian és Julianus Apostata, hol vannak az első századok keresztényüldözői? Szent Ambrus adja meg a feleletet: „A kivégzett keresztények arattak győzelmet: a legyőzöttek, azok az üldözők“ (Ambr. de excessu fratris sui Satyri, II, m. 45.) porrá és hamuvá lettek a kereszténység ellenségei! Por és hamu ma mindaz, amire vágyakoztak, amire törekedtek — amit talán rövid pillanatokra élveztek — a földi hatalom, a földi dicsőség!

— A törekenység s az elsorvadás kiengesztelhetetlen törvénye, amely öket megsemmisítette műveikkel és hírükkel együtt, ugyanaz a törvény ránehezedik tudatos tanítványaikra és öntudatlan utódaikra s porrá és hamuvá teszi mindazt, ami nem az isteni igazság sziklájára van építve, mindazt, ami nem tartja tiszteletben a természetes és a természetfölötti rend összhangjának alapvető törvényét. Legfeljebb leomlott nagyságunknak néhány törmeléké marad majd meg a föld színén, mint ahogy megmaradt a sivatag homokjában a Fáraók sfinxje, mint ahogy megmaradt néhány szétszórt kő a bábéli toronyból, ami legfeljebb arra jó, hogy keserű gúnnyal igazolja az örök igazság szavait: Nisi Dominus aedificaverit domum, in vonum laboraverunt qui aedificant eam.“ (Ps. 126, 1).

— Ő azonban győztes, az Oltáriszentségi Krisztus. Ő, aki annyiszor volt céltáblája ellenségei dühének, sőt még azok üldözésének is, akik az övéi voltak: Ő lesz a győztes továbbra is! És Ővele győzni fognak mindazok, akik nem ilyednek meg a hitetlenség viharos időitől és a tömegek hitlenségétől, hanem ellenkezőleg ez csak ösztönzi őket a még teljesebb odaadásra, hitüknek még büszkébb megvallására.

— Az istentagadás és istenyűlölet apostolai hiába számüzik Krisztus művét, sőt még Krisztus nevét is, hiába számkivetik az államból a

hitvallókat, mint az állam ellenségeit, a gyújtogatók hiába gyalázzák meg és hamvasztják el a templomokat és kápolnákat s fosztják meg az oltáriszentségi Jézust kőhajlékaitól; egy földi evangélium hírnökei hiába kényszerítik népeikre egy nem tudni milyen kereszténység alakját, amelynek semmi esetre sincs semmi köze a történelmi Krisztushoz, az oltáriszentségi Krisztushoz, sem pedig azokhoz az alapvető igazságokhoz, amelyeket a földreszállott Isten Igéje nyilatkoztatott ki nekünk. Aki hű akar maradni az igazi Krisztushoz, még parancsolóbb, még sürgősebb feladatnak látja hinni, hitét nyitvánosan megvallani, mert szívébe vesve viseli a Mester sulyos szavait: „Omnis, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo, qui in coelis est. Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo et eum coram Patre meo qui in coelis est.“ (Math. 10, 32—33.)

— És mi e helyről, amely felé néz ma az egész katolikus világ, amely felé milliók szíve gondol szent irigységgel, egyesülve Krisztus lábainál összes testvéreinkkel a hitben, az alázatos imádat lendületében, kiáltunk oda a hitetlenség főpapjainak a mi büszke hitvallásunkat, Krisztus ellenségeink „feszítsd meg“ jével szemben zengjük hűségünk és szeretetünk hozsannáját! Oh, mi ezt keserűség nélkül tesszük, lenéző elbizakodottság nélkül azok iránt, akiknek ajkai Őt átkozzák és akiknek szíve Őt még ma is eltaszítja. Nem, a mi hívő hitvallásunkhoz, a mi szerető tanítványi hozsannánkhoz hozzáfűzzük testvéri imánkat is azért, hogy a szent Ostya, az isteni Nap, a fényesség, amely megvilágít minden embert, aki e világra jön, hatoljon be békésen elenállhatatlanul azoknak szívébe, akik a sötétségben és a halál árnyékában ülnek, hatoljon be az ő üdvőségükre az egész világ békéjéért és a maguk öröme, hogy lábunk a béke útján járjon.

## Uj szellem, uj törvény

— Az eucharisztikus Király e tabernakuluma előtt a Credo szavai szállnak ajkunkról a magasságbeli Isten trónja felé. Szálljon hitvallásunk fölfelé, mint a tömjén füstje, szálljon a szívből, amelyet valásunk szent misztériumának hite hevít és egészen áthat az evangélium törvényének engedelmes szeretete.

— „Jöjjen el a Te országod“, mondják napota a Miatyánkban. Ezek a szavak többet jelentenek, mint egyszerű imát, azt, hogy Isten uralma terjedjen el az emberek között; egyszersmind felhívás is ez mindenkire, aki Krisztus király lobogója alá akar állni; program ez, amely kötelező Krisztus országának minden örökösére, királyi asztalának minden vendége számára. Ha van hitünknek egy misztériuma, amely a kereszténynek azt a parancsoló kötelezőségeit hirdeti, hogy törekedjen a szentségre s ezt minden ürügyet, minden kibúvót kizáró világossággal mondja meg, úgy az bizonyára a legszentebb Oltáriszentség.

— Az utolsó vacsora napján új törvény, új szellem, új eszmény virradt a világra. Az élő víz új forrása tisztább, mint a régi földi paradicsom folyóinak vize, ontja a kegyelem áradatát az emberiségre. És mindazt, ami közel kétezer év óta örömet és nemeslelkűséget hozott Isten országába, az erény, a szent igazságosság, a szüzi tisztaság, a bátor hit, a hősiesség vértanúság virágait, az Oltáriszentség forrásának szent vize öntöz-

te a szeretet napjának melegében nyitak ki, a szeretet, amely ebben a szentségben, a szeretet szentségében éri el teremtő mindenhatóságának és megszentelő erényének tetőpontját. De ott, ahol a szellem világiassága és a lélek benső vérszegénysége, a léhaság és az erkölcsök megromlása, a jámborság meglazulása és a tág lelkiismeret szakadékokot vont a hit és a cselekedetek, az elvek elfogadása és a gyakorlati életben való alkalmazása közé; mindenütt, ahol a közömbösség, azután a bűn, majd a kötelességmulasztás beszivárgott, sajnos, még az egyház tagjai közé is, nézzétek meg jól s azt fogjátok mindenütt megállapítani, hogy a romlottságnak ezek a szomorú képviselői először azokat a lelki köteleket tépték el, amelyek őket az Újszövetség szentek szentjéhez fűzte.

— A magyar nemzet, amely ma bennünket vendégül lát, az Egyháznak olyan fennkölt szenteket adott, akiknek homlokán a hit és a tökéletes eucharisztikus élet dicsfénye ragyog.

— Itt van szemünk előtt, abban a méltóságteljes magatartásban, ahogy a halhatatlanság számára a művész vésője megörökítette, a keresztény Magyarország atyja és feje, az apostoli férfiú, aki oly büszkén viseli koronáját. Jól tudta ő, hogy ha már Magyarország kardját megkova csolta, annak egyedül Krisztus keresztje, az oltári Krisztus lehetett a megörzője. És amikor a kormányzás nehéz munkájának szentelt életének alkonya elérkezett és a magányba vonult vissza, hosszú órákon át leborulva imádkozott Oltáriszentség Istene előtt és hogy mint hajdan, az angyallal küzdő Jákob, lefegyverezze imádságával az isteni igazságszolgáltatást, hogy nagy küzdelemmel kivívja az országának és népeinek boldogulását.

— István király és szent törzskéből nőtt ki a szüzi lilium tisztaságában és illatában Imre, akit mestere, Szent Gellért az égi tanítás és Isten oltárának kenyérével táplált.

— És itt van Boldog Margit, Magyarország királyi törzskének másik sarja, a szent szegénység mosolygó segítő társa és nővere, az alázatosságban önmagát megtagadó ibolya, ez a kiváltságos, kristálytisza mélységű eucharisztikus lélek, az Oltáriszentség előtt égő örökmécses, akinek kedves lángja még ma is lobog az elmúlt századok ellenére és aki, — mint óhajtuk — talán nemsokára helyet foglal a szentek fényességével ékesen, mint fénylő csillag Magyarország égboltján.

— Itt van Szent Erzsébet is, ennek az áldott földnek virága, aki Magyarország és egyben Németország dicsősége. A kiválasztott gyermekre, aki, amikor a feszület lábánál letérdelt, éppirulva, könnyek között tette le hercegi koronáját, amelyet nem volt bátorsága homlokán viselni a tövises koronázott király jelenlétében, erre a gyermekre a tabernakulomból a kegyelem és szeretet sugara árad ki; a Mester, aki őt az Oltáriszentség isteni iskolájában nevelte, továbbra is szüntelenül mind magasabbra és magasabbra vezette a leghősiesebb utakon egész a szentség csúcáig és azoknak a lelki küzdelmeknek ellenére, amelyek második hazájában népét zavarják, még ma is a „kedves szent“ maradt, akit mindenki tisztel, mint a mindig hájos és jótékony megtestesülését annak a szeretetnek, amely Krisztus szívében gyökerezik, amely meguemesedik a Krisztussal való egyesülés által és amely Krisztus felé vezető azokat is, akik tőle a legtávolabb vannak, mert ebben a szeretetben

mintegy élő képen „apparuit benignitas et humanitas Salvatoris nostri Dei“ (Tit. 3. 4.) Kedvesen hajolva két hazája felé, úgy tűnik fel a mai idők felhői között, mint a szívárvány, a remény és béke hírnöke.

— A nagyszerű hódolat, amellyel a katolikus világ ebben a pillanatban az Oltáriszentség Istene elé járul, a nyilvános hitvallás jellegén kívül azt a magasztos küldetést is magában rejti, hogy gyarapítsa és megerősítse mindazoknak szívében, akik igazi tanítványai kívánnak lenni Jézus Krisztusnak, azt az öntudatos összhangot, amelynek az Eucharisztikus Credo és életmódjuk között mulhatatlanul meg kell lennie. A miadenható Isten kegyelme növelje és érlelje meg, mint ennek az Eucharisztikus Világkongresszusnak legdrágább gyümölcsét, ezt a meggyőződést mindazokban a hivekben, akik Magyarország vendégszerető földjén a mi Eucharisztikus Királyunk trónja körül összesereglenek! Engedje meg, hogy a hit közösségéből, amely itt a tabernaculum lábánál a hiveket az összes nemzetek sorából egyesíti, megszülethessen annak az elhatározásnak egysége, hogy életformájuk kizárólag azt a jámborságot és erényt válasszák, amely mindig éber s amely magán hordja Krisztus követésének pecsétjét. Adja, hogy mindazok, akik mint eucharisztikus zarándokok itt összegyülekeztek, az eucharisztikus élet igazi hírhirdetőiként térhessenek vissza hazájukba, mint élő szentségmutatói a hitnek, amely minden nap és minden órában példájuknak világosságát ragyogtatja meg a világ fölött, amely, sajnos, nagyon is eltávolodott Istentől és Krisztustól, előkészítve így az eltévelyedettek és tájékozatlanok számára a visszatérés útját a szülői házba.

— Hogy így ennek a nagyszerű kongresszusnak hatalmas egyetértésében együtt ujítsuk meg ünnepélyes hitvallásunkat és hűségünket az eucharisztikus királyság törvényeihez, úgy érezzük, hogy bensőséges és természetfölötti egysége árad el bennünk, szellemnek és szívnek a kereszt és az oltár megváltó titkán alapuló legszorosabb közösségre; elfog bennünket az öröm, hogy az Eucharisziában megtaláljuk a vinculum caritatis-t, a titkot, amelynek segítségével győzedelmeskedhetünk a mai óra anyagi és erkölcsi nehézségein.

Ebben az ünnepélyes órában, az eucharisztikus Király oltárának lábánál, földi helytartójának nevében fordulok hozzátok a katolikus világ minden népének képviselői azzal a hű kéréssel, hogy mutassátok magatokat érzéseitekben és cselekedeteitekben méltóknak ehhez a vinculum caritatis-hoz, amellyel az Eucharisztia mindnyájunkat egységesen átölelve tart, meg vagyok győződve, hogy tárva-nyitva találom füleiteknek, szíveiteknek ösvényét. Az isteni Mesternek szava az utolsó vapsorán mintegy törvénye valamennyi hívőnek: „A jel, amelyről mindenk megismernek, hogy az én tanítványaim vagytok, a szeretet, amellyel egymás iránt viseltetek.“ (Joan. 13, 35). Ez az ige, amely alapvető igazsága a keresztény társadalmi tannak, sajnos, minden időben igen sok emberre, mint terméketlen sziklára hullott, de talán sohasem annyira, mint épen a jelenben, amelyben a szív keménysége egyeseknek hajlíthatatlan önzése, másoknak forradalmi gyűlölete falat emeltek munkádó és munkás közé, akik pedig a dolgok természeté szerint ösztöne együtműködésre lettek volna utalva s akik között, mindkét részről a szíves test-

vériséggel éppen ellentétes szellem uralkodik.

Nem tudnók dicsérni tulhanagosan az államférfiak emberföltött erőfeszítését, akik abban az igyekezetükben, hogy neveléssel, vagy erővel fekezzék meg a társadalmi béke megrontására törő rossz ösztönök erejét, különböző eszközöket vesznek igénybe, amelyek a különböző népek vérmérséklete és mindegyiknek intézményei szerint legalkalmasabbnak látszanak előttük arra, hogy megszüntessék a burkolt, vagy nyílt hadiállapotot, amelyben a világ selymölődik. Csak igazságos, ha kellő hódolattal adózunk nekik, jószándékukért, szándékaiknak helyességéért és nemességéért s az energiáért, amellyel a nehéz feladatukat végzik. Mindennek ellenére az a meggyőződés érlelődik meg bármely figyelmesebb szemlélőben, hogy sem a leghatalmasabb szervezet, sem a világi hatalmak által keresztül vitt lepszigorubb nevelés sem képes elérni soha önmagában az érzelmeinek mélyes átalakítását. Pedig az érzelmeinek enélkül a megújodása nélkül a társadalmi béke legtökéletesebb intézményei sem lesznek soha egyebek, mint lélektelen gépezetek, tehát hijával lesznek az életnek és a termékenységnek. Mindaddig, míg azok, akik egymással egy- és másfelől bonyodalomban állanak, nem lesznek áthatva szívükben a bethlehemi szellemtől, a názáreti példától, a hegyi beszéd tanításától; a Misereor super turbam-tól. Minden hivatalos szabály, minden emberi ítélet, a meddséggel és a tehetetlenséggel lesz feljegyezve és azt a nagy kockázatot viseli, hogy egyik napról a másikra igéreteinek csődjéhez jut el.

Az isteni Megváltó, aki az utolsó vacsorán kihirdette az új parancsot, a felebaráti szeretet parancsát, mandatum novum do vobis utilitatis invicem. (Joan. 13. 34.), Presidens ebben a pillanatban kongresszusunk ünnepélyes megnyitására, mint király és mint valamennyi szív középpontja, rex et centrum omnium cordium; szeretete átható hévséggel lelkesíti ezt az óriási gyülekezetet, amelyben szíveink együtt dobognak az egész világban szétszórta megszámlálhatatlan katolikus szívével, egy ütemre vernek Helytartójának szívével, absens corpore, praesens autem spiritu; tekintete belemélyedik valamennyiünk tekintetébe, miközben ajkai újra elmondják — és pedig a kérdésnek milyen hangsúlyával — a hallhatatlan szavakat: Hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem sicut dileximus. (Joan. 15. 12.) Ezekkel a szavakkal adta meg kongresszusunk programját. Ezekkel a szavakkal ő maga jelölte ki nekünk az eszményt, amely felé törekednünk kell ez áldott napok alatt, minden gondolatunkkal, minden beszélgetésünkben és minden tanácskozásunkban. Kívül, nyugattól keletig dörög az ágyú, egyre telnek a sirok a halál áldozataival; mondhatatlan fájdalommal jelzik könnyel és vérral az utat, amelyen a széthuzás és az erőszak szelleme halad. De mi, tudatában gyöngeségünknek, de erőteljesen annak a Krisztusnak segítségével, aki a gyöngéket választotta segédeivé és munkatársává, hogy megzavarja az erősek fenhéjazását, helyezük ezt a világraszóló ünnepnapot az Eucharisztia, a vinculum caritatis szent jelé alá és küldjük szívünk mélyéről a Szentség színeibe rejtett isteni megváltóhoz ezt a lángoló imát: O salutáris hostia quae coeli pandis hostium, bella premunt hostilia, da robor, fer auxiliium. De robor! Add eródet azoknak, kik házadat lakják

és akik asztalodnál esznek, hogy erősen és éberén járassák egy szét-húzó és gyűlölettel teljes világ közepén pályáinkat az önfeláldozás és felebaráti irgalmasság útján és hogy legyőzve a gonosz szellemeket, akik azon mesterkednek, hogy szétválasszák azokat, amiket Isten összekötött, jöjjen el a te országod: ad veniat regnum tuum! Az igazság és az élet országa, a kegyelem és a szentség országa, az igazság, szeretet és a béke országa! Ugy legyen!

A biboros-államtitkár beszédét többször szakította meg a lelkes tetszésnyilvánítás. A közönség a biboros beszédét nagy éljenzéssel és tapssal fogadta.

## 300.000 lélek ünnepélyes hitvallása az Oltáriszentség előtt az ifjusági misén és közös szentáldozáson

Az Eucharisztikus Kongresszus első nagy egyházi megnyilatkozása az ifjuság közös szentáldozása volt, amelyet csütörtökön délelőtt a Hősök-terén tartottak.

A gyermekekkel együtt mintegy háromszázezer ember gyűlt össze a nagy vallásos manifesztációra. A diszpályában megjelent József királyi herceg és József Ferenc királyi herceg, gr. Teleki Pál kultuszminiszter és Szendy Károly polgármester.

## Páris biboros érseke misét pontifikál

Harsonajelek, majd harangzúgás jelezte, hogy a vajdahunyadi vár területéről elindult az áldoztató pap-ság.

A menet a három jelenvőlt biboros zárta le diszkiserefével: Serédi Jusztinián biboros herceprimás, Gerlier Péter lyoni érsek, Gallia primása és Verdier János párisi érsek, aki az ifjusági szentmisét pontifikálta. A felvonulás alatt a kongresszusi himnusz énekelte a gyermekesereg, majd amikor a biborosok felértek az oltáremelvényre, felhangzott az „Ecce sacerdos magnus”.

Ugyanezok feleresztették azt az ezer postagalambot, amely a kongresszus üzenetét vitte széjjel a világ minden tája felé.

## 150.000 áldozó gyermek

Urfelmutatás után ismét megkapó kép bontakozott ki a résztvevők szemei előtt. Ekkor vonult fel fehér keringben karján a stólvával az a 300 pap, aki az áldoztatást végezte.

Háromszáz pap 600 ministráns kíséretében osztotta az Ur testét az áhítatos tömegnek. Egy órán át tartott az áldoztatás, amelynek során összesen mintegy 150.000 hívőnek szolgáltatták ki az Oltáriszentséget.

## Az I. nemzetközi gyűlés az Ünnepi Csarnokban

Délután 4 órakor rendezték az Ünnepi Csarnokban, amelyet zsufolással megtöltött a közönség, az I. nemzetközi gyűlést.

Harsonajelek és a pápai himnusz elénekzése után Heylen namuri püspök nyitotta meg az ünnepi ülést és latinnyelvű beszédében halálját és elismerését nyilvánította azért a hatalmas munkáért, amellyel ezt a nagyszabású kongresszust előkészítették. Kifejezte azt a reményét, hogy az itt hallottak a lelkek épülését fogják szolgálni.

Tóth Tihamér nagy tetszéssel fogadott beszéde után a Vatikánváros részéről Dela Torre gróf, az Oservalore Romano főszerkesztője mondott olasznyelvű beszédet.

A szónok áttekintette azt az ezeréves küzdelmet, amelyet Magyarország folytatott az egyház igazságának minden támadója és ellensége ellen.

A lelkes tapssal és éljenzéssel fogadott beszéd után az előadói emelvényre szólították az egyes nemzetek képviselőit.

## Az Oltáriszentség diadalútja Budapesten

Az Eucharisztikus Kongresszus egyik legkiemelkedőbb és a külsőségekben legfényesebb ünnepe volt az Oltáriszentséget kísérő hajókörmény a Dunán. Már korán délután megkezdődött a végeláthatatlan tömeg felvonulása a Dunaparra. A Boráros-térről Ujpestig élő emberszalag szegélyezte az utat. A parti lépcsők, a gellérthegyi sétány, a hidak gyalogjárói, mindroskadoztak az embertömegtől.

Amikor megkondultak a Bazilika messzehangzó harangjai, ezer és ezer lámpa gyulladt ki a Duna két partján és a Dunán felsorakozó kilenc hajón. A ragyogó villanyfűzők teljesen kirajzolták a hajók körvonalait. A legszebben termé-

## Őszentsége rádiószózata

Tisztelendő Testvérek, Szeretett Fiaink! Amidőn megadatik nekünk, hogy a rádió csodás találmányán keresztül azzal az atyai szeretettel, amely minden távolságot legyőz, mintegy jelenlétükhez szóljunk hozzátok, úgy érezzük, mintha ismét visszatérnénk Magyarországra fővárosába; valamikor ugyanis, sok esztendővel ezelőtt megtekintettük Budapestet és ott nemcsak a múltnak emlékeit, hanem a magyarok ősi és gyakorlati hitét nagy lelki gyönyörűséggel csodáltuk.

Még most is megkapja lelkünket a visszaemlékezés: a ti emlékeitek és dicsőségetek oly hosszú időköz után is mintegy újra élednek előttünk és újra mélyes csodálatra indítanak. Szent István apostoli királynak lovasszobrát, amely ott áll a Halászbástyán, lélekben még most is szemléljük; és úgy látjuk őt, amint örök áldást esd nemzetére és ezt oltalmazva megőrzi, uralkodik fölőtte s égi közbenjárással segíti. Azt a Szent Istvánt értjük, aki utódaiban mindenkoron élő Szent Péternek oltalmába ajánlotta országát és csak őtőle akarta elnyerni a királyi hatalmat.

Visszaemlékezünk az ifjú Szent Imrere, az ő fiára, aki ifjusága virágában költözött az örök háza és jámbor életére, szelid erkölcsöire; és őt — amikor már néhány év előtt, halálának kilencszázadik évfordulójakor tetük — ismét odaállítjuk példaképül a katolikus ifjuságnak. (L. A. Ap. Sed. 1930. p. 328—390). Ugyancsak feljúl lelkünkben az a számos férfi és nő a ti nemzetetekből, akik — hogy csak Szent Erzsébetet és Szent László királyt említsük — az evangéliumi erényekkel ékeskedve, tündöklő életükkel és dicső példájukkal Magyarországot ékesítették és azt a keresztény név, valamint az európai kultúra ellenségeivel szemben legyőzhetetlen véd-bástyává tették.

Először is tihozzátok fordulunk, kedves magyar gyermekeink; és a lelki életet tápláló isteni ajándékokkal együtt nemcsak a békének azt a nyugalmasságát esdjük az Istentől

szetesen a Szent István gőzös volt feldiszítve, amelyen a pápai legátus az Oltáriszentséget vitte. A hajó kivilágításával egyidőben legyezőalakban ötféle fény sugar szóródott a sötét égboltozatra a Gellért-hegy mögül. Három sugar fehér, két sugar pedig világoskék fényű. Pár perc után újabb csodálatos fényjátéknak voltak tanúi a Duna két partján felsorakozó százezrek.

A part mentén díszsorfalat álló három ezer levante kezében gyultak ki a fáklyák. A dunaparti házak ablakából gyertyák, mécsek és villanylámpák világítottak be a tündéri sötét estébe.

Az oltáriszentséget vivő hajó elindulását jelző rakétalövésre kigyulladtak a Lánchíd és az Erzsébethid pillérein neonfényből készült hatalmas kongresszusi jelvények és ragyogó színben messzire kirajzolódtak a kehely az ostyával.

## Pacelli biboros áldást oszt a Dunán

Amikor az Oltáriszentséges hajó az Eötvös-téri hajókikötőhöz ért, a hajósor megállt a Duna közepén megszólaltak a hajókürtök, a Szent Gellért-hegyről rakéták roppentek az ég felé, amikor Pacelli biboros pápai legátus felemelkedett és az Oltáriszentséggel a világ négy tája felé áldást osztott.

számotokra, amely nélkül maga a nevének valóban megfelelő béke fönn nem maradhat, hanem a béke méltóságát, amely a Magyar Nemzetet megilleti.

És benneteket pedig akik valamennyi nemzetből az Eucharisztikus Kongresszusra Budapestre jöttetek, atyai lélekkel megáldunk; és amikor Megváltónk, az Oltáriszentség leple alatt rejtőzvé, de hitünk tekintete előtt láthatóan jelenlétén hatalmas diadalát üli, veletek együtt kérve könyörgünk Hozzá, hogy ezeket a vigasztalásokat, amelyeket birunk és jobb idők reményét, amit lelkünkől kívánunk, isteni erejével megtartsa, növelje, erősítse: és a lelkeknek megzavarását és elhomályosítását, amely miatt annyira szorong szívünk, — eloszlattván az ég felhőit, amelyekről úgy látszik, hogy új vihart jelentenek, — az Ő égi világosságának fényével és kegyelmének ajándékai-val földeríteni és lecsillapítani kegyeskedjék.

Különös áldásunkat adjuk Magyarországon kedves népére és papságára azoknak pedig, akik ezt az apostoli királyságot kormányozzák, minden jót kívánunk és mindazoknak, akik a mi a latere legátusunkban a mi személyünket látva, őt oly megtisztelően fogadták és nagy, valamint egyetértő munkát végeztek a Kongresszus sikeréért.

Adja Isten, hogy Eucharisztikus Kongresszustok szítsa föl mindenki lelkében a szeretetet, amelyet joggal és méltán neveznek az egész Evangélium összefoglaló törvényének, hozzon bőséges és szerencsés gyümölcsöket és pedig ne mulandókat, hanem örökre megmaradókat. Táplálja az ősi hitet, növelje az égi javak vágyát és reményét, az isteni szeretet lángját pedig, a keresztény erényesség táplálóját úgy élessze és táplálja, hogy azok is, akik az Ur Krisztustól szánandóan eltévelyedtek, a jó példájától indítva, az Ő szerető öleléséhez visszavezetessenek.

És a Mindenható Isten áldása, az A váé és Fiúé és Szentléleké szálljon le reátok és maradjon mindenkor!

# H I R E K

vitéz **Dr. Imrédi Bélát**, -mint a magyar jövő nagy ígérőjét- fogadta a nemzet közvéleménye a kormány-elnöki székben.

Az Uristen kiváló képességekkel áldotta meg. Pénzügyi szakértelme pedig a világ szakkörében is általános elismerésnek örvend. — Szociális gondolkodását dicséri azon ténykedése, hogy folyamatba tetetett már is 6000 kubikus munkást foglalkoztató bekötőútépítéseket s a közel jövőben üdvös családvédelmi rendeletekkel óhajt segíteni s sokgyermekes szülőkön. A sajtórendészeti törvény, az u. n. „zsidó-törvény“ életbeléptetése az elmúlt napokban megkezdődött. A jövő évi költségvetés tető alá hozatala a szakminiszteriumoknak ad lehetőséget a győri program pontjainak előkészítésére. Eddigi élete és közéleti működése a **tettek** emberét állítja a nemzet elé. Ezt kívánják honorálni a vármegyék, amikor egymásután bizalommal köszöntik és nemzetujáépítő munkájában támogatásukról biztosítják Imrédi Bélát.

**Dr. Beóthy György** apát, egyházmegyei főtanfelügyelő három napig Endrődön tartózkodott. Elnökölt a polgári iskola magán-vizsgálatán, s résztvett a tantestület évvégi konferenciáján, ahol nagyszabású beszédben méltatta a katolikus magyar tanítóság vallás-erkölcsi nevelésének és hazafias életfelfogásának növekedő fejlődését a tanulóifjúság javára.

**Molnár János pápai főpap.** Az orosházi katolikus hívek bensőséges, épületesen megható ünnepséget tartottak nagybecsült és őszintén szeretett lelkipásztoruk: Molnár János apátplebános tiszteletére azon kivételes alkalomból, hogy a **Pápa Őszentsege** — negyedszázados orosházi lelkipásztorkodásának fordulóján — házi főpapjává: **pápai prelátussá** nevezte ki. Molnár János neve és működése fogalom az egyházmegye határain túl is. A kivételes képességű egykori endrői káplán követéreméltó példája a cselekvő, áldozatot nem kímélő, hivei lelki és anyagi javát odaadóan szolgáló, fáradhatatlan lelkipásztornak. Június 12-én folyt le a hívek ragaszkodó szeretetétől illatos ünnepe, amikor ünnepélyes szentmise alatt dr. Lindenberger János apostoli kormányzó magasszárnyalású szentbeszédben méltatta az igazi lelkipásztor hivatalos működését — felolvasta a kinevezést tartalmazó pápai brevét. Majd az egyházközségi képviselőtestület diszgyűlésén dr. Berthóty Károly kormányfőtanácsos, világi elnök vezetése alatt a katolikus hitbuzgalmi és társadalmi egyesületek vezetői köszöntötték lelkipásztorukat. Ugyanekkor történt a hívek adományából — Molnár János prelátus életnagysága képeinek leplezése is, melyet az általa alapított hatalmas „Katolikus Otthon“ nagytermében helyeztek el. — Másik kedves meglepetése volt az orosházi katolikus híveknek azon áldozatos szép ténye, hogy szép templomuk elé a jubileum emlékére művészies közzeteket állítottak. Délben kétszáz tagu banketten ünnepelték a jubilánst, ahol a felköszöntőknek egész halmaza szállt Molnár János szeretetreméltó egyénisége felé. — Az endrői katolikus „öreg hívek“ is szeretettel gondolnak reá és melegen köszöntik!

**Dr. Sorbán Jenő** járási főszolgabíró betegségéből teljesen felgyógyult és átvette hivatala vezetését.

**Kovács Sándor** püspöki tanácsost a M. Kir. Közigazgatási Bizottság a községi kerület képviselőjének jelentette ki. Az egykori endrői káplán szép pályafutásához Isten kegyelmét kívánjuk. Örömmel olvastuk azt is, hogy belépett a Nemzeti Egység pártjába. A vajudó idők összefogást, egységes fellépést és munkát kívánunk a haza minden fiától. Vitéz Imrédi Béla jobboldali keresztény, nemzeti és szociális politikát hirdet és követ. Egyénisége, közéleti tiszta multja és nagyszerű működése, különösen pedig öntudatos keresztény erkölcsi felfogása és élete — parancsolóan követelik, hogy minden jószándéku és helyes irányú keresztény magyar ember és politikus háta mögé álljon és szívvel-lellekkel támogassa. Jól tette Kovács Sándor, hogy ezt belátva Imrédiyt vállalta vezéréül. Azt mondta egy régebbi politikus, hogy nem volna annyi párt és frakció a politikában, ha mellőznék a „pártvezer“ és „pártelnök“ címeket és pozíciókat. Itt volna az ideje, hogy pihenni térjenek babéraikra az öreg veteránok és ne akadályozzák a szívük mélyén egységes magyar politikát sürgető, testvéri egyetértést és főleg több cselekvést kívánó ifjabb korosztályt.

**Debrecenben** tartja tiszántuli nagygyűlést a Nemzeti Egység Pártja június 26-án. **Dr. Imrédi Béla** miniszterelnököt a magyar politikai élet kitűnőségének száza kísérik el a hajduk fővárosába, ahol első vidéki politikai beszédjét mondja el az oda-seregelt tiszántuli vármegyék népének hatalmas tábora előtt. Gyomáról és Endrődről is többen készülnek, hogy lássák és meghallgassák a magyar politikai és pénzügyi élet európai hírű, kivételes képességű vezérént.

**A Németországban** dolgozó endrői munkás-testvérek levelet küldtek lelkipásztoruknak és általa szívesen köszöntik az itthoniakat. Jó termést és sok munkaalkalmat kívánnak nekik. Viszonyásul egy kis imádságot kérnek tőlük „szülőfaluk templomában“. Jó dolguk van, de mégis jobb itthon, irták többen is. Szeretettel gondolunk reájuk és **Jézus Szíve ünnepén** külön is imádságunkba foglaljuk őket!

**Döntő győzelmet** arattak a **Felvidéken** a nemzetiségi pártok. A szudeta német vidéken a választók 90 %-a szavazott a szudetanémetpárt mellett, a felvidék szlovák részén Hlinka pártja tört előre, az északi határon a lengyelek, a magyarlakta vidékeken az egyesült magyar párt ért el döntő sikert. — 535 községben magyar többség, 160 községben egyhangú választáson győzött a magyar párt. A legörvendetesebb a dologban az, hogy a felvidéki magyarság mint egy ember állott a magyar párt mellé. — Ez a példaadó összefogás és egység itthon is elkélne!

**A SZENT JOBB tiszántuli országjáró utja.**

Mint értesülünk, Szent István apostoli királyunk „Jobb-“ járt vevő aranyvonat július 3-án délelőt vonul át a gyomai állomáson Békéscsabán át Gyulára, ahol pár órai tiszteletadás után tovább megy Debrecen felé. —

Nem tudjuk, hogy az aranyvonat meddig áll Gyomán, de már is sokan készülnek, hogy hívő magyar lélekkel köszönsék az országalapító és a magyarságot keresztvizeletartó drága ereklyét. —

**ENDRŐD KÖZSÉG** Képviselőtestület június 17-én népes gyűlést tartott. —

A gazdag tárgysorozatból kiemeljük a következőket: Főjegyző bemutatta a szegénygondozó-nővér felfogadására vonatkozó szerződést, előterjesztette előjáróság indítványát a község hozzájárulásának biztosításáról a kondorostanyai orvosi lakás építéshez. Tárgyalás alá került a kondorostanyai kisutca megnyitásának ügye, a kétnapos vásár kérelmezése, a jövő évi közérdekű földmunkák biztosítása, a régi község-házi épületszárny ujjáépítésének kérdése, a cigánytelep rendezése, a községi iskolák költségvetése, a piaci és vásári helypénzszedés bebeadása, birka-istálló létesítése stb. —

A képviselőtestület egyhangulag elhatározta, hogy az ártézi-kut vizét az új főjegyzői lakás udvarán keresztül, az elkészített vízvezeték gyakorlati használatba-adásával -bevezeti a község udvarára, mert tűzoltási, egészségügyi és mezőgazdasági szempontból is fontosnak tartja a jó ivóvíz szolgáltatását. — Munkásaink tavaszi foglalkoztatása érdekében 3000 pengő értékű „közédekű“ munkának beállítását tartotta kívánatónak a képviselőtestület. — Örömmel fogadta a főjegyző bejelentését, hogy érkezett hírek szerint Belügyminisztérium — Kozma Miklós volt belügyminiszter korábbi ígérete alapján jelentős államsegélyt ad az egészségház átalakítására, s így község — a mintegy 20.000 P értékű épület-tömbön kívül más terhet nem vállal.

**Üdülő-házat** létesített Békésvármegye Törvényhatósága az Oroszáza melletti „Gyopárosfürdőn“. A vármegyei és községi tisztviselők vehetik elsősorban igénybe az izlésesen berendezett, kényelmes helyiségeket. A fejlődő fürdőt messze vidékről keresik fel a csuzos és reumatikus betegek kivül — azoknak ezrei is, akik csekély pénzen óhajtának üdülni és kellemesen szórakozni.

## A polg. iskola tornaünnepélye

Június hó 12-én tartotta a polgári iskola szokásos évvégi tornaünnepélyét. A bemutatott zenés-, pad-, táncgyakorlatok, játékok, atletikai számok precíz végrehajtása a tanárok lelkes munkáját dicséri, amit az igen nagyszámban megjelent közönség állandó tapsal jutalmazott.

## Tornaterem szentelés

Június 15-én fényes segédlettel szentelte fel az endrői polgári fiu- és leányiskola új tornatermét a nagyváradi csonkaegyházmegye főtanfelügyelője: **dr. Beóthy György** apát, c. apostoli főjegyző.

Jelen voltak a szentelési aktuson Endrőd község előjárósága Kalmár Imre bíró és Harsányi László főjegyző vezetésével, az egyházközségi képviselőtestület tagjai élükön Kalmár Vince elnökkel, a tanári és tanítói-testület teljes számban, s végül a szülők nagy csoportja.

A harminckét méter hosszú hatalmas épület Herdy Béla építésmérnök tervezésében egyike Endrőd legszebb házainak. A tornaterem, (18 méter hosszú és 10 méter széles), a két tágas szertár, az öltöző és igazgatói iroda adják az épület-tömb beosztottságát.

A tornaterem telkét Endrőd község adományozta az egyházközségnek. Jövátenni iparkodott e ténnyel a tizenkét év előtti vezetőség helyrehozhatatlan hibáját, amikor az endrői egyházközség 7.0 millió korona építési-segélyt amiatt vesztett el, mert a községi vezetőség — személyes ellenszemből és az

ifjúság nevelésének kellő értékelése hiányában megtagadta az iskola-telek és 10 %-os építési segély utalását

Hálával gondol Endrőd népe Tárczay-Felícides Román miniszteri tanácsos ur ömeltóságára, aki nagy szeretettel segítette megvalósulásához 12.000 pengő államsegély és mintegy 2500 pengő értékű gyönyörű felszerelés adományozásával — a régóta tervezett tornaterem építését.

A szentelés végzése után Csernus Mihály apátplebános mondott hálás köszönetet a szertartást végző Főpapnak, s az általa képviselt, az endrői iskola és egyházi ügyeket mindig támogató és atyai szeretettel felkaroló Főhatóságnak.

**Dr. Beóthy György** főtanfelügyelő elismeréssel adózott azoknak a Hatóságoknak és szerveknek, akik odaadó fáradozással tető alá vonták a kultúra új csarnokát. De nem felejtkezhet meg az endrői katolikusok gyönyörű áldozatáról sem, akik — állami és községi közterheik viselésén kívül — még 35 %-os iskolai és egyházi adóval teszik lehetővé, hogy iskoláiban Krisztus szellemében és erkölcsi törvényei szerint neveljék öntudatos magyarrá és erős katolikusá gyermekeiket. Végül áldást kért az új iskola tanártestületére, növendékeire és az endrői katolikus szülők összeségére.

A felemelő szertartás a himnusz hangjaival ért véget.

## Sajnálják a gazdák Darányit és Marschallt

**Bajok az állatértékesítések körül**

A magyar ember ritkán enged közel magához valakit, de akit megszeret, azt hűséggel övezi és megbecsüli.

Két oly kivételesen kiváló tagja távozott a régi kormánynak, akiket úgy a kisgazda tömeg, mint a földmunkás réteg nagyon megszeretett és megbecsült: **Darányi Kálmán** v. miniszter és **Marschall Ferenc** v. földművelésügyi miniszter.

A magyar agrár-társadalom két cselekvő, melegsívű, szociálisan gondolkodó, népi politikát tűző vezéregyénisége áliott a kormánsszeke-rénél és ez rendkívül nagy megnyugvást jelentett a két legnagyobb nemzet-rétegénél: a kisgazdánál és munkásoknál egyaránt.

Látták Darányi alkotó munkáját és anyagilag is érezték annak jótékony hatását. **Darányi alatt a magyar falu kisgazdája** — hosszú évek gyötrelmes gondja után — **talpra állott.**

A **földműves osztály** először kétkedve figyelte Darányi intézkedéseit. De amikor látta, hogy bejelentéseit csaknem órára követi a cselekvés és ígéret-beváltás, s amikor a munkaalkalmak megnyitása élethez, biztos kenyérhez juttatta a nyomor szörnyű kálváriáját járó éhező tömegeket, **a falu munkás népe** — megmentő édesatyját — látta Darányi Kálmánban és szakított évtizedes világnézeti internacionalista felfogásával, hogy hazafias nemzeti alapon katonája legyen neki.

A kormányváltás nagyon megdöbbentette a falu népet.

Sok jót és dicsőretet hallott az új miniszterelnök kiváló képzettségéről és szociális felfogásáról, **de az utolsó hetek gazdasági viszonyai Darányit és hűséges munkatársát: Marschall Ferencet hozzák kedves emlékezetébe a falu kisgazdáinak.**

**Az állatárak nagy zuhanása sok-sok millióval károsította meg a kisgazda társadalmat és semmi**

jelét nem látja annak, hogy az új földművelésügyi miniszter, akinek erélyéről és népszerűségéről regéket irtak a jobboldali és nyilas lapok, közbelépne és megakadályozná a szörnyű katasztrófát. Marschall idejében nem volt ilyen „árkilengés”.

A magas buza és tengeriár a kisgazdák 99 %-át nem érinti. A közterhek és adósság-kamatok, az elmúlt évek nehéz viszonyai között nem újított gazdasági élő és holt felszerelések pótlása már régen terményeinek eladására kényszerítette a falu kisgazdáit.

A magas termény árak csekély számu „módos kis és nagybirtokoson kívül” csak a korábban vásárló kereskedők anyagi hasznát emelik.

A falu népe — célludatos előrelátással — a világkongresszusra ide seregülő idegenek nagyobb fogyasztására gondolva — állattenyésztését fejlesztette és intenzív hizlalásba kezdett.

És mi az eredmény?

A termelők még a takarmány árát sem kapják meg — a 25—30%-os árcsökkenés mellett —, s elveszik a hizók sülködő értékét, nem számítva az elhullás! és 4—6 hónapos hizlalási munkát.

Hétről hétre vártuk, hogy az új földművelésügyi miniszter elődei nyomán — ha másként nem lehet — intervenciós vásárlásokkal siet segítségére a temérdek milliót elvesztő kisgazda adózónak, de mai napig hiába vártuk.

Imrédy Béla miniszterelnök urhoz száll tehát a falu kereső magyar népének jogos és méltányos kérése: ne nézze tovább is a sertés és hizó marha árak zuhanását, állítsa meg a borzasztó veszteségeket előidéző „vizözönt” és ne engedje, hogy egy-két hónap alatt elveszítse a kisgazda társadalom azt, amit évek alatt nagy takarékossággal és verejtékes munkával összegyűjtött.

Bizunk a Miniszterelnök ur jóindulatában, reméljük, hogy meg is találja a mentés sürgős módozatait és lehetőségét!

Endrödi kisgazda.

## Gabona és állatárak

Az elmúlt hetekben erősen emelkedtek a buza és tengeri árak. Endröd népet nem érintette az örvendetes esemény, mert összesen kétszáz mázsa termény nem került eladásra a magas, jó áron. El kellett adni a nyáron és az ősszel még 18-19 pengős áron a buzát. A tengerit pedig feleltette hizóival a kisgazda, s most többet kapna a felételett tengeriért, mint kapott a hizalt sertésért helyben 65—70—75 filléres árak mellett.

A buza ára jun. 15-én budapesti paritásban (80 kg. os) 26 60, a tengeri 17.70 pengő volt.

A ferencvárosi sertésvásárra hizókat felszállító gazdák a prima szedett-sertésért kilónként 82, a gyengébb hizókért 70—76 fillért kaptak. Ilyen alacsony árak elveszik a gazdák kedvét nemcsak a hizálás, de a sertés tenyésztés fejlesztésétől is. Valamit tehetnének az „okosak” odafönn!

Munkásaink nagy része elhelyezkedéshez jutott. Legutóbb a vármegye főispánja ismét nagyobb munkás-tömeget akart kitűnő bér biztosítása mellett elhelyezni, de már nem volt elegendő jelentkező. Imrédy Béla kereskedelmi miniszter utépítési programja örvendetes eredményt mutat.

## Kisgazdaságok mint kenderkikészítő háziipari üzemek.

Gazdáink eddig, ha kendertermeléssel nagyobb mértékben egyáltalán foglalkoztak, azt csupán koró alakban értékesítették. A korónak kenderrostból való kikészítését gyárszerű üzemek végezték. Kimutatható, hogy a rost kikészítés nem szükségszerűen nagyüzemi munkaformát, bizonyos szakutadás és aránylag csekély összegű befektetés mellett éppen olyan jól elvegezhető faluhelyen a kistermelő is. Nem utózik különösebb nehézségbe, hogy a kisgazda megtermelt kenderrostját teljesen azonos minőségi osztályozással és csomagolásban hozza piacra, mint a kikészítő gyár.

Hogy ezzel a munkafolyammal milyen kereseti és munklehetőséget biztosít magának, alábbi számadatok szemléltetik:

1 kat. hold átlagos korótermése	40.- q. á 6.- 240.- P.
légszáraz állapotban	
áztatás után 15% súlycsökkenéssel	
a mennyiség:	34.- „
törés tilolás után 34. e. áztatott	
koróból lesz 16% tilot szálkender	544 kg. á 1.- 544.- P.
4% tilolt koc	136 „ „ 0.60 81.- „
	összesen: 680 kg. 625.- P.

Összehasonlítva fenti számokat az általános termelt gabonamagvak (buza, árpa, kukorica stb.) termésértékével azt látjuk, hogy míg gabonamagvak termésénél 1 kat. holdon átlag 150.-180 P. bruttó érték terem, kenderkoró termésénél ez 240.-P-ig emelkedik és kenderrost termésénél pedig 625.-P-re ugrik fel.

A törekvő és munkaidejével jól kihasználni akaró kisgazda vagy törpebirtokos azonban még fenti jövedelemnél is többet érhet el, ha a kikészítést a gerebenezés műveletével oldja meg. Ezáltal kat. holdankint még körülbelül 80.-P-vel teszi értékesebbé termését, tehát kereken 700.-P-t ér el.

Kétségtelen azonban az is, hogy fenti jövedelemlehetőséget kellő módon elő kell készíteni.

A nagykereskedelem vásárlásainál megbízható minőségi osztályozást kíván meg,

A kenderrost minőségét általában következő tényezők határozzák meg:

- 1) vetőmag minősége
- 2) fajajelőkészítés helyessége
- 3) vágás és szárítás szakszerűsége
- 4) áztatás „
- 5) törés-tilolás „
- 6) osztályozás „
- 7) szabályszerű csomagolás

A munkafolyamat legkényesebb része az áztatás. Kényes ez feldolgozástechnikai szempontból, mert ez a művelet igényli a legkiforrottabb szaktudást és leggondosabb felszerelésbeli előkészítéssel.

Korszerű kenderáztatóval szemben általában a következő követelményeket támasztjuk:

- 1) Az áztatás vegyileg alkalmas áztatóvízben történjék.
- 2) Minden áztatáshoz friss — még nem használt — áztató vizet használjunk.
- 3) Áztatóvíznek iszap, fővény, vagy egyéb szennyeződések nem szabad tartalmazni.
- 4) Az egymásután következő áztatások céljaira megfelelő mennyiségű legalább légszűrővel előmelegített víz álljon rendelkezésre.
- 5) Az áztatók mélysége 80-90 cm.-nél mélyebb ne legyen.

Leírt követelményeknek az u. n. műáztatók felelnek meg, amelyek fa — téglá — vagy betonburkolattal készülnek. A tervezés munkája ménői szaktudást igényel.

Az áztatómester szaktudása különösen azért fontos, hogy elbírálja azt a legkedvezőbb időpontot, amikor az áztatás mértéke a legkedvezőbb minőséget adja. Meleg időben megtörténhetik, hogy a kellő időpont előtt hat órával kiszedett kender még nem ázott teljesen ki, és hat órával később kiszedett kender már túlázott. Mindkét körülmény minőség szempontjából jövedelemvesztést jelent. Az áztató szakember állandó jelenléte és felügyelete azonban más szempontból is lényeges. Neki kell összeválogatni egy-egy áztatási szakmánya az áztatás szempontjából azonos tulajdonságú kenderet. Tudvalevő ugyanis, hogy más áztatási idő kell a vastag és más a vékony korónak. Nem közömbös az sem, hogy a kender fajtajellegénél fogva, milyen ragasztó anyagokat milyen mértékben tartalmaz. Az áztatómester járatos a ki és berakás technikájában, nemkülönben a helyes szárítás műveletében. Az áztatómester ellenőrzi, hogy az áztatóvíz valamely nem kívánatos baktériumfajta túltengése következtében időközben nem romlik-e meg.

Műáztatók létesítése történhetik akár szövetkezeti alapon, akár pedig közszégi kezdeményezésre.

A földművelésügyi minisztériumtól kérelmezhető, hogy az illetékes kulturmérnöki hivatalok az áztató műszaki tervét költségmentesen készítsék el. Az iparügyi minisztérium konkrét tervek és részletezett költségvetési előirányzat bemutatása esetén nem zárkozik el bizonyos mérvű nyersanyagsegély hozzájárulástól, s kikészítő tanfolyamok lefolytatására szakoktatót küld ki.

A kereskedelmi szokványoknak megfelelően osztályozott és csomagolt kender piaci, illetőleg tőzsdei cikket képez. Napi áron ép úgy mindenkor eladható, mint más nyerstermény, buza, kukorica, árpa stb. A kender jelentős exportnyersanyag is, tehát a belföldi fogyasztáson túlmenően termelés esetén mód van arra, hogy készletek külföldön találjanak értékesítést. Igazi nagy nemzetgazdasági jelentősége azonban jelek szerint a közeljövőben fog kibontakozni, amikor a kender-, illetőleg lenrost gyapotosítása (cottonizálása) technikailag tökéletes megoldást nyer. Magyarország mintegy 27 millió kg. nyersgyapotot importál évente, megközelítőleg ugyanannyi pengő értékben. Ha ezzel szemben megemlítjük, hogy hazánk összes kenderrosttermelése évi 10 millió kg. — fogalmat alkothatunk arról, hogy a gyapotosított kender és lenrost használatának bevezetése, vagy kötelezővé tétele esetén, kender termelésünk és rostkikészítőiparunk számára mily óriási jövő nyílik meg.

WELEBNY VINCE s. k.

m. kir. háziipari felügyelő (Szeged)

## HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI  
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.  
ENDRÖD

Fióktintézet: Gyoma. Tel.: Endröd 2.  
Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árukat olcsón kap.

## A népházi „kisboltba“

kitűnő friss áruk érkeztek. Nagyszerű szalámi, elsőrangú vastagszalonna, hetenkint a híres „Zeidl-féle virsli“ kapható.

## Kondorostanyán

és a körösöntul olcsó kisbirtokok eladók előnyös fizetési feltételek mellett, jelentős kölcsön nyújtásával.

Értekezni lehet

dr. Tóth István ügyvédnél.

## Nincs szüksége „zöldhitelre“?

Keresse fel az Endröd-Gyomai Takarékpénztárt, ahol a legmagasabb és legjutányosabb kölcsönt kaphatja ideai termésére.

## A Körösöntul

25—30 holdas tanyát, a piac-tér közelében kisebb házat keresnek vételre. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Az Endröd-Gyomai Takarékpénztár R.-T. mindenféle

## gabonaneműt

magas piaci áron  
v á s á r o l l

## A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatti jelentkező gondon, megnyitást szerezhet magának és családjának.

## Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endröd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrödon. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén. Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:

CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdája  
Törökszentmiklós. Telefon 21.